

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Донецький національний університет економіки і торгівлі
імені Михайла Туган-Барановського

Кафедра фінансів та банківської справи

Ю.Ф. Гудзь, В.А. Янковський

ФІНАНСИ ПІДПРИЄМСТВ

Методичні рекомендації для вивчення дисципліни
Ступінь: бакалавр

Кривий Ріг
2020

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Донецький національний університет економіки і торгівлі
імені Михайла Туган-Барановського

Кафедра фінансів та банківської справи

Ю.Ф. Гудзь, В.А. Янковський

ФІНАНСИ ПІДПРИЄМСТВ

Методичні рекомендації для вивчення дисципліни
Ступінь: бакалавр

Затверджено на засіданні
кафедри фінансів та банківської справи
Протокол № 16
від “04” травня 2020 р.

Схвалено навчально-методичною радою
ДонНУЕТ
Протокол № 8
від “28” травня 2020 р.

Кривий Ріг
2020

УДК 336:334.72 (072)

Г 93

Гудзь, Ю.Ф., Янковський, В.А.

Г 93 Фінанси підприємств [Текст] : метод. рек. до вивч. дисц. / Ю.Ф. Гудзь, В.А. Янковський ; Донец. нац. ун-т економіки і торгівлі ім. М. Туган-Барановського, каф. фінансів та банківської справи. – Кривий Ріг: ДонНУЕТ, 2020. – 53 с.

Методичні рекомендації призначені для студентів ступеня бакалавр та включають інформацію щодо змісту модулів та тем дисципліни, планів практичних занять, завдань для самостійного вивчення та розподілу балів за видами робіт, що виконуються студентами протягом вивчення дисципліни. Методичні рекомендації містять перелік питань для підготовки до підсумкового контролю та перелік основної та додаткової літератури.

УДК 336:334.72 (072)

© Гудзь Ю.Ф., Янковський В.А., 2020

© Донецький національний
університет економіки і торгівлі
імені Михайла Туган-Барановського, 2020

ЗМІСТ

ВСТУП	5
ЧАСТИНА 1. МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ З ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ	6
ЧАСТИНА 2. МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ З ПІДГОТОВКИ ДО СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ	11
Змістовий модуль 1. Організаційні основи та формування фінансових ресурсів підприємства	12
Змістовий модуль 2. Аналіз та оцінка фінансової діяльності підприємства	17
ЧАСТИНА 3. МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ З ОРГАНІЗАЦІЇ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ	22
Змістовий модуль 1. Організаційні основи та формування фінансових ресурсів підприємства	23
Змістовий модуль 2. Аналіз та оцінка фінансової діяльності підприємства	38

ВСТУП

Предмет навчальної дисципліни «Фінанси підприємств» – система фінансово-економічних відносин, яка формується на підприємстві у процесі основної та інвестиційної діяльності суб'єктів господарювання.

Мета навчальної дисципліни «Фінанси підприємств» – сформувати базові знання у студентів з теорії та практики фінансових відносин суб'єктів господарювання, механізму формування фінансових ресурсів, фінансового планування та організації фінансової діяльності підприємств.

Завдання дисципліни полягають у наступному:

- вивчення сутності та основних функцій фінансів підприємств, фінансових ресурсів і джерел їх формування;
- вивчення основної нормативно-правової бази щодо діяльності підприємств та їх взаємовідносин з державними фінансовими органами;
- отримання певних практичних навичок з фінансових розрахунків;
- засвоєння методів фінансового планування на підприємстві;
- вивчення та розробка бізнес-планів підприємств;
- оволодіння методикою оцінювання фінансового стану підприємства.

У фінансовій системі держави головною, визначальною її ланкою є фінанси підприємств, оскільки вони функціонують у сфері суспільного виробництва, в якій створюються матеріальні блага, валовий внутрішній продукт і національний дохід суспільства, а також формується основна частина фінансових ресурсів держави.

Зміни, що відбуваються в економіці нашої країни у 2019-2020 роках, потребують від керівників підприємств інноваційного підходу до управління фінансами. Відсутність системного підходу до управління фінансовою діяльністю підприємств призводить до погіршення і без того скрутної ситуації і розпорошення фінансових ресурсів, що знаходяться в розпорядженні підприємства. Глобальний економічний вплив COVID-19 створює величезне додаткове навантаження на систему управління фінансами підприємства.

В силу стрімкого поширення світових пандемії, підприємства можуть зіткнутись з безпрецедентним темпом зростання кількості банкрутств. За умов втрати ліквідності та відсутності оборотних активів для погашення поточних зобов'язань – загроза неплатоспроможності стає все більш реальною для суб'єктів господарювання.

В сучасних умовах на виробничих підприємствах поступово відбувається зміщення акценту з суто виробничого управління на управління фінансове, адже оцінити ефективність діяльності будь-якого суб'єкта господарювання можна шляхом зіставлення певних фінансових результатів, розраховуючи відповідні показники.

ЧАСТИНА 1.
МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ З ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика дисципліни
Обов'язкова / вибіркова дисципліна	Обов'язкова
Семестр (<i>осінній / весняний</i>)	весняний
Кількість кредитів	5
Загальна кількість годин	150
Кількість модулів	1
Лекції, годин	18
Практичні / семінарські, годин	32
Лабораторні, годин	-
Самостійна робота, годин	100
Тижневих годин для денної форми навчання:	
аудиторних	3
самостійної роботи студента	6
Вид контролю	екзамен

2. Програма навчальної дисципліни

Ціль – отримання студентами фундаментальних теоретичних і практичних знань щодо організації фінансової діяльності підприємств, особливостей формування фінансових ресурсів, оволодіння методами оцінювання фінансового стану підприємств та фінансового планування на підприємстві.

Завдання: вивчення сутності й функцій фінансів підприємств; ознайомлення з особливостями фінансових ресурсів підприємств та джерелами їх формування, управління та розподілом прибутку; оволодіння методами фінансового планування та фінансової санації; проведення аналізу фінансового стану підприємств; організацію фінансового забезпечення оборотними і необоротними засобами підприємства.

Предмет: механізм формування, забезпечення, оцінка та планування фінансів підприємства

Зміст дисципліни розкривається в темах:

Тема 1. Основи фінансів підприємств.

Тема 2. Організація грошових розрахунків підприємств.

Тема 3. Грошові надходження підприємств.

Тема 4. Формування і розподіл прибутку.

Тема 5. Оподаткування підприємств.

Тема 6. Оборотні кошти.

Тема 7. Кредитування підприємств.

Тема 8. Фінансове забезпечення відтворення основних засобів.

Тема 9. Оцінка фінансового стану підприємств.

Тема 10. Фінансове планування на підприємствах.

3. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин (денна форма навчання)				
	усього	у тому числі			
		лекц.	пр./сем.	лаб.	СРС
1	2	3	4	5	6
Змістовий модуль 1. Організаційні основи та формування фінансових ресурсів підприємства					
Тема 1. Основи фінансів підприємств.	15	1	2	-	12
Тема 2. Організація грошових розрахунків підприємств.	15	1	2	-	12
Тема 3. Грошові надходження підприємств.	15	2	2	-	11
Тема 4. Формування і розподіл прибутку.	15	2	2	-	11
Тема 5. Оподаткування підприємств.	15	2	4	-	9
Разом за змістовим модулем 1	75	8	12	-	55
Змістовий модуль 2. Аналіз та оцінка фінансової діяльності підприємства					
Тема 6. Оборотні кошти.	15	2	4		9
Тема 7. Кредитування підприємств.	15	2	4		9
Тема 8. Фінансове забезпечення відтворення основних засобів.	15	2	4		9
Тема 9. Оцінка фінансового стану підприємств.	15	2	4		9
Тема 10. Фінансове планування на підприємствах.	15	2	4		9
Разом за змістовим модулем 2	75	10	20	-	45
Усього годин	150	18	32		100

4. Теми семінарських/практичних/лабораторних занять

№ з/п	Вид та тема практичного заняття	Кількість годин
1	Семінар – дискусія. Тема 1. Основи фінансів підприємств.	2
2	Семінар з виконанням практичних задач. Тема 2. Організація грошових розрахунків підприємств.	2
3	Семінар з виконанням практичних задач. Тема 3. Грошові надходження підприємств.	2
4	Семінар з виконанням практичних задач. Тема 4. Формування і розподіл прибутку.	2
5	Семінар з виконанням практичних задач. Тема 5. Оподаткування підприємств.	4
6	Семінар з виконанням практичних задач. Тема 6. Оборотні кошти.	4
7	Семінар з виконанням практичних задач. Тема 7. Кредитування підприємств.	4
8	Семінар з виконанням практичних задач. Тема 8. Фінансове забезпечення відтворення основних засобів.	4
9	Семінар з виконанням практичних задач. Тема 9. Оцінка фінансового стану підприємств.	4
10	Семінар з виконанням практичних задач. Тема 10. Фінансове планування на підприємствах.	4
Всього		32

5. Розподіл балів, які отримують студенти

Вид контролю: екзамен

Відповідно до системи оцінювання знань студентів ДонНУЕТ, рівень сформованості компетентностей студента оцінюються у випадку проведення екзамену: впродовж семестру (50 балів) та при проведенні підсумкового контролю - екзамену (50 балів).

Оцінювання студентів протягом семестру

№ теми практичного заняття	Вид роботи/бали					
	Тестові завдання	Ситуаційні завдання, задачі	Обговорення теоретичних питань теми	Індивідуальне завдання	ПМК	Сума балів
Змістовий модуль 1						
Тема 1	2		1	1		4
Тема 2	2		1	1		4
Тема 3	2		1	1		4
Тема 4	2		1	1		4
Тема 5	2		1	1		4
Разом змістовий модуль 1	10		5	5	5	25
Змістовий модуль 2						

Тема 1	2		1	1		4
Тема 2	2		1	1		4
Тема 3	2		1	1		4
Тема 4	2		1	1		4
Тема 5	2		1	1		4
Разом змістовий модуль 2	10		5	5	5	25
Разом						50

Загальне оцінювання результатів вивчення дисципліни

Для виставлення підсумкової оцінки визначається сума балів, отриманих за результатами екзамену та за результатами складання змістових модулів. Оцінювання здійснюється за допомогою шкали оцінювання загальних результатів вивчення дисципліни (модулю).

Оцінка		
100-бальна шкала	Шкала ECTS	Національна шкала
90-100	A	5, «відмінно»
80-89	B	4, «добре»
75-79	C	
70-74	D	
60-69	E	3, «задовільно»
35-59	FX	2, «незадовільно»
0-34	F	

ЧАСТИНА 2.
МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ З ПІДГОТОВКИ ДО СЕМІНАРСЬКИХ
ЗАНЯТЬ

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1
ОРГАНІЗАЦІЙНІ ОСНОВИ ТА ФОРМУВАННЯ ФІНАНСОВИХ РЕСУРСІВ
ПІДПРИЄМСТВА

Тема 1. Основи фінансів підприємств
Семінар – дискусія

План заняття:

1. Фронтальне та індивідуальне опитування за основними положеннями теми та питаннями самостійного вивчення:

1. Сутність фінансів підприємств та їх роль в суспільстві.
2. Загальні та специфічні функції фінансів підприємств.
3. Зміст фінансових ресурсів підприємства та джерела їх формування.
4. Об'єкти фінансових відносин на рівні підприємств.
5. Механізм управління фінансовою діяльністю підприємства.
6. Роль і місце фінансового відділу на підприємстві.

2. Індивідуальне тестування.

3. Понятійний диктант.

Рекомендовані поняття та терміни для підготовки: *фінансова система, фінанси підприємств, фінансові ресурси підприємства, власні кошти, залучені кошти, статутний капітал, управління фінансами підприємств, фінансовий менеджмент, фінансовий механізм підприємства.*

4. Розв'язання та аналіз запропонованих керівником курсу ситуаційних завдань.

Тема 2. Організація грошових розрахунків підприємств
Семінар з виконанням практичних задач

План заняття:

1. Розгорнуте обговорення у формі бесіди основних положень теми та питань самостійного вивчення:

1. Сутність та особливості грошового обігу підприємств.
2. Основні форми та напрями грошового обігу на підприємстві.
3. Особливості готівкової та безготівкової форм грошових розрахунків.
4. Порядок проведення касових операцій в Україні.
5. Механізм розрахунку за допомогою чека та векселя.
6. Контрольний механізм з боку державних фінансових органів щодо грошового обігу на підприємствах.

2. Індивідуальне тестування.

3. Понятійний диктант.

Рекомендовані поняття та терміни для підготовки: *грошові потоки підприємства, грошовий обіг, касові операції, готівкові розрахунки, безготівкові розрахунки, банківський рахунок, платіжне доручення, чек, акредитив, вексель, фінансові санкції.*

4. Практичні завдання.

Задача 1. Підприємство має вексель на суму 55 тис. грн. із строком платежу 01 липня поточного року взятий до обліку банком 01 березня поточного року, облікова ставка складає 45 % річних. Треба визначити суму дисконту та суму, яка повинна бути виплачена підприємству. Також вкажіть документи, які підприємство повинно подати в банківську установу для обліку векселя.

Задача 2. Підприємство є власником векселя, номінальна вартість якого дорівнює 16300 грн. Банк здійснив операцію по викупу векселя у підприємства за 76 днів до його погашення за ставкою 14% річних. Визначте суму дисконту по векселю та суму, яку повинно отримати підприємство.

Тема 3. Грошові надходження підприємств Семінар з виконанням практичних задач

План заняття:

- 1. Обговорення основних положень теми та питань самостійного вивчення:*
  1. Сутність та особливості грошових надходжень підприємств.
  2. Класифікація видів грошових надходжень підприємств та джерела їх формування.
  3. Виручка від реалізації продукції: сутність, механізм формування та фактори впливу на її обсяги.
  4. Система руху коштів на підприємстві.
  5. Інвестиційні операції підприємств.
  6. Роль лізингу для підприємств.

2. Індивідуальне тестування.

3. Понятійний диктант.

Рекомендовані поняття та терміни для підготовки: *грошові надходження підприємств, дохід підприємств, операційна діяльність, фінансова діяльність, інвестиційна діяльність, виручка від реалізації продукції, фінансовий лізинг, оперативний лізинг.*

4. Практичні завдання.

Задача 1. Розрахуйте суму чистого доходу підприємства, якщо відомі наступні дані:

- реалізована продукція підприємством за звітний період на суму 5470 тис. грн., підлягає оподаткуванню ПДВ;
- амортизація та матеріальні витрати дорівнюють 630 тис. грн.; заробітна плата працівникам – 170 тис. грн.;
- повернуто покупцями продукції за звітний період на суму 11 тис. грн.

Задача 2. Визначте суму валового доходу підприємства за допомогою вказаних даних:

- реалізована продукція підприємством за звітний період на суму 1346 тис. грн., підлягає оподаткуванню ПДВ;
- повернуто покупцями продукції за звітний період на суму 30 тис. грн.;
- амортизація та матеріальні витрати дорівнюють 370 тис. грн.; заробітна плата працівникам – 185 тис. грн.

Задача 3. Визначте грошові надходження підприємства за видами діяльності за аналізований період:

- виручка від реалізації продукції – 690 тис. грн., разом з ПДВ і акцизний збір – 90 тис. грн.;
- підприємство отримало короткостроковий кредит у сумі 75 тис. грн. і довгостроковий кредит у сумі 310 тис. грн.;
- виконання державного замовлення за рахунок коштів з бюджету держави – 65 тис. грн.;
- дивіденди отримані підприємством – 24 тис. грн.

Тема 4. Формування і розподіл прибутку **Семінар з виконанням практичних задач**

План заняття:

1. Дискусійне обговорення основних положень теми та питань самостійного вивчення:

1. Сутність та види прибутку підприємств.
2. Механізм формування прибутку на підприємстві.
3. Фактори впливу на формування прибутку підприємств.
4. Особливості визначення чистого прибутку підприємства.
5. Виробничі витрати підприємств.
6. Рентабельність підприємства: сутність та методи визначення.

2. Індивідуальне тестування.

3. Понятійний диктант.

Рекомендовані поняття та терміни для підготовки: *прибуток підприємств, збиток підприємств, собівартість продукції, витрати підприємств, чистий прибуток, рентабельність.*

4. Практичні завдання.

Задача 1. Розрахуйте чистий прибуток підприємства в аналізованому періоді якщо відомо, що величина чистого доходу від реалізації товарів дорівнює 835 тис. грн.; податок на прибуток – 64 тис. грн.; витрати підприємства – 495 тис. грн.; податкові зобов'язання з ПДВ – 120 тис. грн.; дохід від володіння корпоративними правами – 77 тис. грн. (корпоративні права резидента – 40 тис. грн., нерезидента – 37 тис. грн.; дохід визнаний від курсових різниць – 7,8 тис. грн.

Задача 2. Розрахуйте балансовий прибуток, рентабельність реалізованої продукції, чистий прибуток якщо відомі наступні дані:

- собівартість реалізованої продукції – 1560 тис. грн.;
- виручка від реалізації продукції (з ПДВ) – 1820 тис. грн.;
- прибуток від реалізаційних операцій – 135 тис. грн.;
- прибуток від фінансової діяльності – 45 тис. грн.;
- прибуток від інвестиційної діяльності – 18 тис. грн.;
- збитки від стихійного лиха – 20 тис. грн.;
- витрати на збут – 27 тис. грн.

Задача 3. Розрахуйте прибуток підприємства за фінансовими операціями на основі таких даних:

- сплачено власникам підприємства дивіденди на суму 65 тис. грн. (нерезидентам – 35 тис. грн.);
- покриття збитку від спільної діяльності – 93,5 тис. грн.;
- здійснено уцінку фінансової інвестиції в асоційоване підприємство – 53 тис. грн.;
- отримані відсотки (купонні платежі) за облігаціями – 14 тис. грн.;
- сплачено процентів (купонні платежі) за облігаціями – 33 тис. грн.

Тема 5. Оподаткування підприємств **Семінар з виконанням практичних задач**

План заняття:

1. *Обговорення основних положень теми та питань самостійного вивчення:*
  1. Податки: сутність, форми та функції.
  2. Особливості прямих та непрямих податків.
  3. Характеристика ПДВ: сутність та особливості оподаткування.
  4. Характеристика податку на прибуток підприємств.

5. Особливості акцизного збору та митних платежів для підприємств в Україні.
6. Екологічний податок: сутність та особливості оподаткування.
7. Місцеві податки та збори для підприємств.

2. *Індивідуальне тестування.*

3. *Понятійний диктант.*

Рекомендовані поняття та терміни для підготовки: *податок, пряме оподаткування, непряме оподаткування, ПДВ, мито, податок на прибуток підприємств, екологічне оподаткування, податкові ставки, податкові канікули.*

4. *Практичні завдання.*

Задача 1. Визначте митну вартість товару який підлягає також сплаті інших податків та акцизного збору до бюджету якщо є наступні дані:

- митна вартість товару – 800 грн.;
- ставка ввізного мита – 20 %;
- митні та комісійні збори – 63 грн.;
- ставка акцизного збору – 12%.

Задача 2. Визначте суму податку на прибуток підприємств за наступними даними:

- доходи від операції з цінними паперами – 40 тис. грн.;
- доходи від реалізації продукції – 350 тис. грн.;
- доходи від проведення лізингу – 17 тис. грн.;
- доходи, які за своєю сутністю повинні бути виключені зі складу валових доходів з метою уникнення подвійного оподаткування – 35 тис. грн.;
- валові витрати – 195 тис. грн.;
- відрахування на амортизацію – 47 тис. грн.;
- ставка податку на прибуток – 18 %.

Задача 3. Підприємство придбало 350 ноутбуків по 6700 грн. і 100 моніторів по 4500 грн. з урахуванням ПДВ. У поточному періоді 30 % ноутбуків були реалізовані за ціною 7400 грн. без урахування ПДВ і 70 % – по 7550 грн. без урахування ПДВ. При реалізації моніторів – 70 % були реалізовані за ціною 5300 грн. без урахуванням ПДВ і 30 % – по 5750 грн. без урахуванням ПДВ. Визначте суму ПДВ яку підприємство повинно сплатити до бюджету.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2. АНАЛІЗ ТА ОЦІНКА ФІНАНСОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

Тема 6. Оборотні кошти Семінар з виконанням практичних задач

План заняття:

1. Фронтальне та індивідуальне опитування за основними положеннями теми та питаннями самостійного вивчення:

1. Економічна сутність та структура оборотних активів підприємств.
2. Класифікація оборотних активів підприємств відповідно до чинного законодавства України.
3. Механізм нормування оборотних активів підприємства.
4. Оцінка ефективності використання оборотних активів підприємства.
5. Процес вивільнення оборотних коштів на підприємстві.

2. Індивідуальне тестування.

3. Понятійний диктант.

Рекомендовані поняття та терміни для підготовки: *оборотні активи підприємства, нормовані оборотні активи, ненормовані оборотні активи, комерційне кредитування, нормування оборотних коштів, виробничі фонди.*

4. Практичні завдання.

Задача 1. Розрахуйте норматив оборотних коштів у незавершеному виробництві. Дані для визначення нормативу:

- виробнича собівартість виробу – 720 грн.;
- одноразові витрати в 1 день виробництва дорівнюють 75 %;
- одноденні витрати з незавершеного виробництва – 34 тис. грн.;
- тривалість виробничого циклу – 25 днів.

Задача 2. На початок планового року у підприємства норматив оборотних коштів склав 4,5 млн. грн. (виробничий – 3,0 млн. грн., невиробничий – 1,5 млн. грн.). Підприємство запланувало зростання виробництва на плановий рік у розмірі 8 % порівняно з минулим роком. У плановому році передбачається прискорення оборотності оборотних коштів у розмірі 3%. Розрахуйте суму вилучених оборотних коштів та зробіть відповідні висновки.

Задача 3. Розрахуйте додатковий обсяг випуску продукції за поточний рік якщо середній розмір оборотних коштів зросте на 8 %, а число оборотів збільшиться на три. Дані для знаходження показників: випуск продукції – 45 тис. грн.; середній розмір оборотних коштів – 16 тис. грн.

Тема 7. Кредитування підприємств Семінар з виконанням практичних задач

План заняття:

1. Фронтальне та індивідуальне опитування за основними положеннями теми та питаннями самостійного вивчення:

1. Сутність та роль кредитування для підприємств.
2. Класифікація кредитів для підприємств.
3. Особливості банківського кредитування підприємств.
4. Механізм виплати кредитів для підприємств та його специфічні риси.
5. Сутність та роль лізингового кредитування в житті підприємства.

2. Індивідуальне тестування.

3. Понятійний диктант.

Рекомендовані поняття та терміни для підготовки: *кредит, банківський кредит, фінансовий кредит, лізинговий кредит, овердрафт, контокорент, роловерний кредит, комерційне кредитування, позика.*

4. Практичні завдання.

Задача 1. Підприємство «Калина» 04 квітня поточного року отримало кредит від банку на суму 210 тис. грн. строком на 6 місяців під 35% річних. Умови кредитного договору: щомісячне погашення кредиту рівними частинами та пеня у разі несвоєчасного повернення кредиту у розмірі 1,5% від простроченої суми кредиту за кожний день прострочки. Підприємством 10 серпня було повернено частину кредиту у сумі 55 тис. грн. Визначте суму, яку підприємство повинно повернути банку по закінченню строку договору кредитування.

Задача 2. Підприємство «Східний ГЗК» отримало кредит у розмірі 150 тис. грн. з 08 липня поточного року строком на 7 місяців під 50% річних. З 08 жовтня поточного року процентна ставка знизилася на 10%, а з 20 грудня процентна ставка склала 35%. Умови кредитного договору: щомісячне погашення кредиту рівними частинами. Розрахуйте суму, яку підприємство повинно повернути банківській установі по закінченню строку договору кредитування.

Задача 3. Підприємство «АВК» 07 червня 2018 року одержало кредит на 275 тис. грн. на 10 місяців під 25% річних. З 07 листопада процентна ставка підвищилась на 15%. Кредитний договір передбачає строки погашення кредиту рівними частинами 07 жовтня та 07 квітня. Розрахуйте суму по кредиту, яку підприємство повинно повернути банківській установі станом на 07 квітня 2019 року.

Тема 8. Фінансове забезпечення відтворення основних засобів

Семінар з виконанням практичних задач

План заняття:

1. Розгорнуте обговорення у формі бесіди основних положень теми та питань самостійного вивчення:

1. Необоротні активи підприємств: сутність, форми та види.
2. Особливості відтворення необоротних активів підприємств.
3. Сутність та особливості механізму нарахування амортизації на підприємстві.
4. Методи нарахування амортизації на підприємстві.
5. Роль капітальних вкладень для підприємств.

2. Індивідуальне тестування.

3. Понятійний диктант.

Рекомендовані поняття та терміни для підготовки: *необоротні активи підприємства, основні засоби, нематеріальні активи, фінансові інвестиції, відтворення необоротних активів, амортизація, знос, податковий облік, ліквідаційна вартість, фондомісткість, фондоозброєність, капітальні вкладення*

4. Практичні завдання.

Задача 1. Визначте наступні показники: коефіцієнт зносу та коефіцієнт придатності основних засобів. Дані для розрахунку: первісна вартість основних засобів – 27630 тис. грн., накопичений знос – 9250 тис. грн.

Задача 2. Використовуючи прямолінійний метод нарахування амортизації визначте амортизаційні відрахування для підприємства якщо відомо, що балансова вартість основного засобу – 220 тис. грн., термін експлуатації – 11 років, ліквідаційна вартість 80 тис. грн.

Задача 3. Розрахуйте фондомісткість, фондovіддачу, фондоозброєність підприємства за наступними даними та зробіть відповідні висновки:

- вартість виробленої продукції на кінець року дорівнює 710 тис. грн.;
- вартість основних виробничих засобів на початок року – 4790 тис. грн.;
- у серпні введено в дію основні виробничі засоби на суму 135 тис. грн.;
- у листопаді вибуло основних засобів на суму 102 тис. грн.;
- працюючий персонал – 580 осіб.

Тема 9. Оцінка фінансового стану підприємств

Семінар з виконанням практичних задач

План заняття:

1. Обговорення основних положень теми та питань самостійного вивчення:

1. Сутність фінансової стійкості підприємства.
2. Характеристика видів та типів фінансової стійкості підприємства.
3. Фактори впливу на фінансовий стан підприємства.
4. Система фінансово-економічного аналізу на підприємстві.
5. Особливості методів визначення фінансового стану підприємства та їх види.

2. Індивідуальне тестування.

3. Понятійний диктант.

Рекомендовані поняття та терміни для підготовки: *фінансова стійкість підприємства, внутрішня стійкість підприємства, фінансовий стан, фінансова звітність, фінансовий аналіз, трендовий аналіз, платоспроможність підприємства, коефіцієнт покриття, ліквідність підприємства.*

4. Практичні завдання.

Задача 1. Визначте показники ліквідності та платоспроможності для підприємства на основі наведених даних та зробіть висновки:

- поточні активи підприємства – 9120 тис. грн.;
- поточні зобов'язання підприємства – 2340 тис. грн.;
- грошові кошти підприємства – 1500 тис. грн.;
- дебіторська заборгованість – 142 тис. грн.;
- оборотні активи – 3625 тис. грн.;
- власний капітал – 10400 тис. грн.

Задача 2. Визначте показники які характеризують ефективність використання основних засобів підприємства та зробіть висновки: рентабельність реалізованої продукції, фондоддачу, рентабельність основних засобів на основі таких даних:

- чистий дохід – 85200 тис. грн.;
- середньорічна вартість основних засобів – 15750 тис. грн.;
- прибуток від реалізації продукції – 28300 тис. грн.

Задача 3. Проаналізуйте фінансову звітність ПАТ «КОНТІ» за 2016-2019 роки шляхом проведення розрахунків по показникам ліквідності, ділової активності, платоспроможності та рентабельності підприємства. Зробіть відповідні висновки по фінансовому стану підприємства на основі отриманих результатів.

Тема 10. Фінансове планування на підприємствах

Семінар з виконанням практичних задач

План заняття:

1. Фронтальне та індивідуальне опитування за основними положеннями теми та питаннями самостійного вивчення:

1. Роль фінансового планування для підприємств.
2. Загальні етапи та методи фінансового планування на підприємствах.
3. Бізнес-планування в діяльності підприємств.
4. Оперативне фінансове планування: сутність та особливості проведення.
5. Система фінансового контролінгу на підприємстві.

2. Індивідуальне тестування.

3. Понятійний диктант.

Рекомендовані поняття та терміни для підготовки: *фінансове планування, балансовий метод, бізнес-план підприємства, фінансовий план, баланс підприємства, фінансові результати, бюджет, кошторис, фінансовий контролінг.*

4. Практичні завдання.

Задача 1. Проаналізуйте фінансову звітність ПАТ «ЦГЗК» за 2016-2019 роки, проведіть розрахунки по показникам ліквідності, платоспроможності, ділової активності та рентабельності підприємства. Зробіть відповідні висновки по фінансовому стану підприємства та складіть бізнес-план підприємства на 2020-2021 роки.

**ЧАСТИНА 3.
МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ З ОРГАНІЗАЦІЇ САМОСТІЙНОЇ
РОБОТИ СТУДЕНТІВ**

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1
ОРГАНІЗАЦІЙНІ ОСНОВИ ТА ФОРМУВАННЯ ФІНАНСОВИХ РЕСУРСІВ
ПІДПРИЄМСТВА

Тема 1. Основи фінансів підприємств

Форми контролю: усне опитування, індивідуальне тестування, понятійний диктант, практичні завдання

Завдання для самостійної роботи:

1. Опрацюйте конспект лекцій та рекомендовану літературу для обговорення теоретичних питань теми на семінарському занятті.

2. Самостійно опрацюйте питання:

- 1) Моделі управління фінансовими ресурсами на підприємстві.
- 2) Іноземний нормативно-правовий досвід щодо регулювання діяльності підприємств.
- 3) Антикризові стратегії та методи при управлінні підприємством.
- 4) Організаційні моделі побудови роботи фінансових служб на підприємствах.

3. Розв'яжіть тестові завдання.

1. Сукупність економічних відносин, що пов'язані з рухом грошових потоків, формуванням, розподілом і використанням доходів і грошових фондів суб'єктів господарювання в процесі відтворення:

- A. Фінансова система
- B. Фінанси підприємств
- C. Фінанси
- D. Не має правильної відповіді

2. Групи фінансових відносин на підприємстві:

- A. пов'язані з утворенням та розподілом грошових доходів: виручки, валового та чистого доходу, прибутку, грошових фондів підприємств
- B. що формуються в підприємств у зв'язку з внутрішньовиробничим розподілом доходів
- C. пов'язані з формуванням статутного фонду суб'єктів господарювання
- D. Правильна відповідь A, B, C

3. Органи управління, які здійснюють контроль за діяльністю підприємств щодо отримання прибутку, правильності вирахування і своєчасності сплати податків та платежів до бюджету і централізованих позабюджетних фондів:

- A. Банки

- В. Аудиторські служби
- С. Державні структури
- Д. Не має правильної відповіді

4. Основними джерелами формування фінансових ресурсів підприємств є:

- А. Власні кошти
- В. Залучені кошти
- С. Правильна відповідь тільки А
- Д. Правильна відповідь А і В

5. Регламентація низки аспектів фінансової діяльності підприємства вимогами статуту, за допомогою розробленої системи цільових показників – це:

- А. Ринковий механізм регулювання фінансової діяльності підприємств
- В. Інформаційне забезпечення фінансової діяльності
- С. Внутрішнє регулювання окремих аспектів фінансової діяльності підприємств
- Д. Система фінансових важелів

6. До внутрішніх відносин суб'єкта господарювання не відносять:

- А. відносини між окремими структурними підрозділами підприємств (з приводу внутрішньофірмових розрахунків, виплати премії тощо)
- В. відносини із засновниками підприємств
- С. відносини із персоналом (з приводу виплат зарплати, премій, допомоги, компенсацій, допомоги, матеріальної допомоги, застосування штрафних санкцій)
- Д. відносини з органами виробничої інфраструктури (з приводу надання транспортних послуг, послуг зв'язку)

7. Аналіз фінансового стану підприємства проводиться за такими напрямками:

- А. аналіз взаємозв'язку витрат, обсягів виробництва продукції та прибутку
- В. аналіз та оцінка рівня і динаміки показників прибутковості, факторний аналіз прибутку від реалізації продукції, робіт, послуг
- С. аналіз ліквідності балансу
- Д. факторний аналіз показників рентабельності

8. До фінансових методів фінансового механізму відносять:

- А. оподаткування
- В. самофінансування
- С. ліміти
- Д. Правильна відповідь А і В

9. Система внутрішніх і зовнішніх джерел інформації фінансового управління базується на організації фінансового й управлінського обліку на підприємстві – це:

- A. Інформаційне забезпечення фінансової діяльності
- B. Система методів фінансового управління, що використовуються на підприємстві
- C. Ринковий механізм регулювання фінансової діяльності підприємств
- D. Внутрішнє регулювання окремих аспектів фінансової діяльності підприємств

10. До внутрішніх ресурсів підприємства відносять:

- A. Внески засновників
- B. Амортизаційні відрахування
- C. Кошти отримані від емісії акцій
- D. Кредити банківських установ

4. Розв'язання та аналіз запропонованих керівником курсу ситуаційних завдань.

Література:

1. Гудзь Ю. Ф. Фінанси підприємств: конспект лекцій. / ДонНУЕТ. Кривий Ріг. 2018. 120 с.
2. Ярошевич Н. Б. Фінанси підприємств: навч. посіб. Київ: Знання, 2016. 341 с.
3. Ткаченко С. О. Фінанси підприємств: навч. посіб. / Харківський національний ун-т внутрішніх справ. Харків: Вид-во Харківського нац. ун-ту внутр. справ, 2017. 312 с.
4. Азаренкова Г. М. Фінанси підприємств: навч. посіб. для самост. вивч. Дисципліни. Київ: Знання-Прес, 2014. 300 с.
5. Лігоненко Л. О. Фінанси підприємства: підручник / Київський національний торговельно-економічний ун-т. Київ. 2016. 491 с.
6. Бердар М. М. Фінанси підприємств: навч. посіб. Київ: Центр учбової літератури, 2010. 352 с.
7. Бланк И. А. Управление формированием капитала. Київ: Ника-Центр, 2000.
8. Журавльова І. В. Фінанси підприємств: теоретико-методичне забезпечення формування та відтворення: монографія / ХНЕУ. Харків: 2014. 428 с.
9. Матеріали офіційного сайту Верховної Ради України. URL: <http://www.rada.gov.ua/>
10. Національна бібліотека ім. Вернадського. URL: [http:// www.nbuv.gov.ua](http://www.nbuv.gov.ua).

Тема 2. Організація грошових розрахунків підприємств

Форми контролю: усне опитування, індивідуальне тестування, понятійний диктант, практичні завдання.

Завдання для самостійної роботи:

1. Опрацюйте конспект лекцій та рекомендовану літературу для обговорення теоретичних питань теми на семінарському занятті.

2. Самостійно опрацюйте питання:

1) Механізм проведення міжнародних розрахунків між підприємствами.

2) Система менеджменту по регулюванню грошових потоків на підприємствах.

3) Нормативно-правова база України щодо здійснення готівкових та безготівкових платежів між суб'єктами господарювання.

4) Досвід провідних країн світу щодо підвищення платіжної дисципліни підприємств.

3. Розв'яжіть тестові завдання.

1. Рух грошових коштів, які одержуються і витрачаються підприємством у готівковій і безготівковій формі – це:

- A. Грошовий потік
- B. Грошовий оборот
- C. Грошові розрахунки
- D. Не має правильної відповіді

2. У класифікації безготівкових розрахунків слід розрізнити:

- A. Розрахунки за товарними операціями і господарськими договорами
- B. Розрахунки із працівниками
- C. Розрахунки за нетоварними операціями
- D. Правильна відповідь А, С

3. Відповідно до територіального розміщення підприємств і банківських установ, що їх обслуговують, безготівкові розрахунки поділяються на:

- A. Місцеві
- B. Міські
- C. Міжнародні
- D. Правильна відповідь А, С

4. Розрахунки, які здійснюються за операціями купівлі-продажу через банк постачальника, яким є зарубіжний банк – це:

- A. Міжміські
- B. Міжнародні
- C. Місцеві
- D. Не має правильної відповіді

5. Письмове розпорядження власника рахунка перерахувати відповідну суму зі свого рахунка на рахунок одержувача коштів – це:

- A. Платіжна вимога-доручення
- B. Платіжна вимога
- C. Платіжне доручення
- D. Чек

6. Розрахунковий документ, що містить письмове доручення власника рахунка обслуговуючому банку про перерахування зазначеної в ньому суми коштів з його рахунка на рахунок пред'явника цього документа:

- A. Розрахунковий чек
- B. Акредитив
- C. Платіжна вимога
- D. Платіжне доручення

7. До недоліків форми розрахунку чеком належать:

- A. Недостатня гарантія платежу через можливість відсутності потрібної суми коштів на рахунку
- B. Складність оформлення чека
- C. Відносна швидкість розрахунків і надходження коштів на рахунок постачальника
- D. Правильна відповідь А і В

8. Розрахунковий документ із дорученням однієї кредитної установи іншій здійснити за рахунок спеціально задепонованих коштів оплату товарно-транспортних документів за відвантажений товар – це:

- A. Платіжне доручення
- B. Вексель
- C. Акредитив
- D. Розрахунковий чек

9. Який вексель використовується для мобілізації грошових ресурсів:

- A. Товарний
- B. Фінансовий
- C. Соло-вексель
- D. Переказний вексель

10. В залежності від угоди, що обслуговуються вексель поділяється на:

- A. Фінансовий
- B. Комерційний
- C. Операційний
- D. Правильна відповідь А і В

4. Практичні завдання.

Задача 4.1. Підприємство має вексель на суму 90 тис. грн. із строком платежу 01 жовтня поточного року взятий до обліку банком 01 травня поточного року, облікова ставка складає 32 % річних. Треба визначити суму дисконту та суму, яка повинна бути виплачена підприємству. Також вкажіть документи, які підприємство повинно подати в банківську установу для обліку векселя.

Задача 4.2. Підприємство є власником векселя, номінальна вартість якого дорівнює 24150 грн. Банк здійснив операцію по викупу векселя у підприємства за 65 днів до його погашення за ставкою 22% річних. Визначте суму дисконту по векселю та суму, яку повинно отримати підприємство.

Література:

1. Гудзь Ю. Ф. Фінанси підприємств: конспект лекцій. / ДонНУЕТ. Кривий Ріг. 2018. 120 с.
2. Редькін О. С. Фінанси підприємств: навч. посіб. / Укр. держ. ун-т фінансів та міжнар. торгівлі, Одес. ін-т фінансів. Одеса: СМІЛ, 2016. 254 с.
3. Філімоненков О. С., Дема Д. І. Фінанси підприємств: підруч. Київ: Алерта, 2016. 496 с.
4. Слав'юк Р. А. Фінанси підприємств: підруч. для студ. вищ. навч. закл. / Національний банк України, Університет банківської справи. Київ: УБС НБУ, 2007. 550 с.
5. Лігоненко Л. О. Фінанси підприємства: підручник / Київський національний торговельно-економічний ун-т. Київ. 2016. 491 с.
6. Бердар М. М. Фінанси підприємств: навч. посіб. Київ: Центр учбової літератури, 2010. 352 с.
7. Господарський кодекс України. Закон України від 16.01.2003 р. №436-IV. URL: [http:// www.rada.gov.ua](http://www.rada.gov.ua). (дата звернення: 08.04.2020).
8. Матеріали офіційного сайту Міністерства фінансів України. URL: <http://www.minfin.gov.ua>
9. Сайт Національного банку України. URL: [http:// www.bank.gov.ua](http://www.bank.gov.ua).

Тема 3. Грошові надходження підприємств

Форми контролю: усне опитування, індивідуальне тестування, понятійний диктант, практичні завдання.

Завдання для самостійної роботи:

1. Опрацюйте конспект лекцій та рекомендовану літературу для обговорення теоретичних питань теми на семінарському занятті.

2. Самостійно опрацюйте питання:

1) Довгострокові та поточні бізнес-моделі підприємств по управлінню своєю інвестиційною діяльністю.

2) Методи визначення рентабельності грошових потоків підприємств.

3) Лізингові операції в діяльності підприємств.

3. Розв'яжіть тестові завдання.

1. За періодом виникнення виділяють наступні грошові потоки:

A. Внутрішні, зовнішні

B. Минулі, майбутні

C. Вхідні, вихідні

D. Операційні, фінансові

2. Діяльність підприємства, пов'язана з виробництвом та реалізацією продукції, товарів, послуг – це:

A. Фінансова діяльність

B. Інвестиційна діяльність

C. Операційна діяльність

D. Не має правильної відповіді

3. До надходжень грошових коштів від інвестиційної діяльності можна віднести:

A. Бюджетні асигнування та інше цільове фінансування

B. Реалізація продукції

C. Інкасація дебіторської заборгованості

D. Пайові внески

4. До відтоків грошових коштів від фінансової діяльності підприємства можна віднести:

A. Придбання цінних паперів

B. Грошові надходження кредитних сум

C. Платежі до бюджету

D. Правильна відповідь А і В

5. До відтоків грошових коштів від операційної діяльності підприємства не відносять:

- A. Оплата рахунків постачальників
- B. Грошові виплати власникам для придбання акцій
- C. Сплата відсотків за кредит
- D. Аванси, що видані

6. До факторів впливу на виручку від реалізації продукції підприємства у сфері виробництва відносять:

- A. Рівень цін
- B. Кількість продукції
- C. Ритмічність відвантаження
- D. Строки документообігу

7. До факторів впливу на виручку від реалізації продукції підприємства від сфери обігу не відносять:

- A. Обсяг виробництва
- B. Ритмічність відвантаження
- C. Асортимент продукції
- D. Правильна відповідь А і С

8. Які методи в Україні застосовують для визначення моменту реалізації продукції:

- A. Касовий метод
- B. Метод нарахування
- C. Операційний метод
- D. Правильна відповідь А і В

9. За якою характеристикою виділяють доходи центрів прибутку та інвестицій:

- A. За місцем виникнення доходу
- B. За видами господарських операцій
- C. За видами діяльності, внаслідок якої вони виникають
- D. Не має правильної відповіді

10. За якого виду лізингу строк оренди обладнання відповідає строку його амортизації:

- A. Оперативного
- B. Цільового
- C. Фінансового
- D. Правильна відповідь А і В

4. Практичні завдання.

Задача 4.1. Розрахуйте суму чистого доходу підприємства, якщо відомі наступні дані:

- реалізована продукція підприємством за звітний період на суму 8400 тис. грн., підлягає оподаткуванню ПДВ;
- амортизація та матеріальні витрати дорівнюють 510 тис. грн.; заробітна плата працівникам – 135 тис. грн.;
- повернуто покупцями продукції за звітний період на суму 12 тис. грн.

Задача 4.2. Визначте суму валового доходу підприємства за допомогою вказаних даних:

- реалізована продукція підприємством за звітний період на суму 1620 тис. грн., підлягає оподаткуванню ПДВ;
- повернуто покупцями продукції за звітний період на суму 70 тис. грн.;
- амортизація та матеріальні витрати дорівнюють 210 тис. грн.; заробітна плата працівникам – 195 тис. грн.

Задача 4.3. Визначте грошові надходження підприємства за видами діяльності за аналізований період:

- виручка від реалізації продукції – 745 тис. грн., разом з ПДВ і акцизний збір – 75 тис. грн.;
- підприємство отримало короткостроковий кредит у сумі 95 тис. грн. і довгостроковий кредит у сумі 280 тис. грн.;
- виконання державного замовлення за рахунок коштів з бюджету держави – 50 тис. грн.;
- дивіденди отримані підприємством – 35 тис. грн.

Література:

1. Гудзь Ю. Ф. Фінанси підприємств: конспект лекцій. / ДонНУЕТ. Кривий Ріг. 2018. 120 с.
2. Ярошевич Н. Б. Фінанси підприємств: навч. посіб. Київ: Знання, 2016. 341 с.
3. Ткаченко С. О. Фінанси підприємств: навч. посіб. / Харківський національний ун-т внутрішніх справ. Харків: Вид-во Харківського нац. ун-ту внутр. справ, 2017. 312 с.
4. Слав'юк Р. А. Фінанси підприємств: підруч. для студ. вищ. навч. закл. / Національний банк України, Університет банківської справи. Київ: УБС НБУ, 2010. 550 с.
5. Гриньова В. М., Коюда В. О. Фінанси підприємств в схемах: навч. посіб. / Харк. нац. екон. ун-т. Харків: ІНЖЕК, 2013. 211 с.
6. Бердар М. М. Фінанси підприємств: навч. посіб. Київ: Центр учбової літератури, 2010. 352 с.
7. Податковий кодекс України. Закон України від 02.12.2010 р. №2755-VI. URL: <http://www.rada.gov.ua>. (дата звернення: 08.04.2020).

8. Бюджетний кодекс України. Закон України від 08.07.2010 р. №2456-VI. URL: <http://www.rada.gov.ua>. (дата звернення: 08.04.2020).
9. Матеріали офіційного сайту Верховної Ради України. URL: <http://www.rada.gov.ua/>
10. Матеріали офіційного сайту Державної фіскальної служби України. URL: <http://sfs.gov.ua/>

Тема 4. Формування і розподіл прибутку

Форми контролю: усне опитування, індивідуальне тестування, понятійний диктант, практичні завдання.

Завдання для самостійної роботи:

1. Опрацюйте конспект лекцій та рекомендовану літературу для обговорення теоретичних питань теми на семінарському занятті.

2. Самостійно опрацюйте питання:

1) Методи розрахунку прибутку підприємства від операційної діяльності.

2) Методи визначення прибутку підприємства від фінансової та фінвестиційної діяльності.

3) Процес планування прибутку підприємств під час дії ринкової економіки.

4) Управлінські та фінансові методи підприємств для забезпечення прибуткової діяльності.

3. Розв'яжіть тестові завдання.

1. Які існують підходи до формування прибутку підприємства:

A. Операційний підхід

B. Бухгалтерський підхід

C. Економічний підхід

D. Правильна відповідь B і C

2. Який підхід розглядає те, що прибуток формується як різниця між виручкою від реалізації продукції і поточними витратами виробництва:

A. Бухгалтерський підхід

B. Операційний підхід

C. Економічний підхід

D. Не має правильної відповіді

3. Які фактори впливають на процес отримання прибутку через якісні зміни:

- A. Виробничі фактори
- B. Інтенсивні фактори
- C. Екстенсивні фактори
- D. Позареалізаційні фактори

4. На розмір прибутку від реалізації продукції впливають наступні фактори:

- A. Собівартість продукції
- B. Обсяг реалізації продукції
- C. Затрати на відвантаження продукції
- D. Правильна відповідь А і В

5. До складу загальноновиробничих витрат не включають:

- A. Амортизація основних засобів
- B. Витрати на обслуговування виробничого процесу
- C. Податки, збори та інші обов'язкові платежі
- D. Витрати на охорону праці

6. До інших операційних витрат відносять:

- A. Плата за розрахунково-касове обслуговування та інші послуги банків
- B. Витрати на ремонт тари
- C. Витрати на транспортування та страхування готової продукції
- D. Витрати на дослідження та розробки

7. Якісний вартісний показник, що характеризує рівень віддачі витрат або ступінь використання наявних ресурсів у процесі виробництва і реалізації продукції товарів – це:

- A. Прибуток
- B. Рентабельність
- C. Маржа
- D. Cash-flow

8. На якому рівні формується прибуток:

- A. На мікрорівні
- B. На макрорівні
- C. На мезорівні
- D. Правильна відповідь В і С

9. Який вид прибутку підприємства переважно залежить від здійснення основної діяльності суб'єкта господарювання:

- A. Чистий прибуток підприємства

- В. Балансовий прибуток
- С. Прибуток від реалізації продукції
- Д. Правильна відповідь відсутня

10. Який метод розрахунку прибутку від реалізації продукції застосовують при виробництві щодо невеликого асортименту продукції:

- А. Економічний метод
- В. Метод прямого розрахунку
- С. Метод розрахунку на основі показника витрат на 1 грн. продукції
- Д. Метод пропорційного розрахунку

4. Практичні завдання.

Задача 4.1. Розрахуйте чистий прибуток підприємства в аналізованому періоді якщо відомо, що величина чистого доходу від реалізації товарів дорівнює 930 тис. грн.; податок на прибуток – 52 тис. грн.; витрати підприємства – 570 тис. грн.; податкові зобов'язання з ПДВ – 140 тис. грн.; дохід від володіння корпоративними правами – 92 тис. грн. (корпоративні права резидента – 50 тис. грн., нерезидента – 42 тис. грн.; дохід визнаний від курсових різниць – 12,4 тис. грн.

Задача 4.2. Розрахуйте балансовий прибуток, рентабельність реалізованої продукції, чистий прибуток якщо відомі наступні дані:

- собівартість реалізованої продукції – 1325 тис. грн.;
- виручка від реалізації продукції (з ПДВ) – 1600 тис. грн.;
- прибуток від реалізаційних операцій – 180 тис. грн.;
- прибуток від фінансової діяльності – 60 тис. грн.;
- прибуток від інвестиційної діяльності – 15 тис. грн.;
- збитки від стихійного лиха – 35 тис. грн.;
- витрати на збут – 23 тис. грн.

Література:

1. Редькін О. С. Фінанси підприємств: навч. посіб. / Укр. держ. ун-т фінансів та міжнар. торгівлі, Одес. ін-т фінансів. Одеса: СМІЛ, 2016. 254 с.
2. Філімоненков О. С., Дема Д. І. Фінанси підприємств: підруч. Київ: Алерта, 2016. 496 с.
3. Непочатенко О. О., Мельничук Н. Ю. Фінанси підприємств: підручник. Умань: Сочінський, 2016. 502 с.
4. Журавльова І. В. Фінанси підприємств: теоретико-методичне забезпечення формування та відтворення: монографія / ХНЕУ. Харків: 2014. 428 с.
5. Податковий кодекс України. Закон України від 02.12.2010 р. №2755-VI. URL: [http:// www.rada.gov.ua](http://www.rada.gov.ua). (дата звернення: 08.04.2020).
6. Господарський кодекс України. Закон України від 16.01.2003 р. №436-IV. URL: [http:// www.rada.gov.ua](http://www.rada.gov.ua). (дата звернення: 08.04.2020).

Тема 5. Оподаткування підприємств

Форми контролю: усне опитування, індивідуальне тестування, понятійний диктант, практичні завдання.

Завдання для самостійної роботи:

1. Опрацюйте конспект лекцій та рекомендовану літературу для обговорення теоретичних питань теми на семінарському занятті.

2. Самостійно опрацюйте питання:

1) Експортно-імпортні операції підприємств та їх оподаткування в Україні.

2) Механізм сплати ПДВ підприємствами.

3) Непряме оподаткування підприємств в Україні.

4) Досвід провідних країн світу щодо оподаткування підприємств.

5) Механізм сплати податку на прибуток підприємств в Україні.

3. Розв'яжіть тестові завдання.

1. Яка функція податків полягає у формуванні грошових доходів держави:

- A. Регулююча
- B. Фіскальна
- C. Контрольна
- D. Розподільна

2. Система оподаткування складається з двох підсистем:

- A. Оподаткування фізичних осіб
- B. Оподаткування юридичних осіб
- C. Оподаткування іноземців
- D. Правильна відповідь А і В

3. До прямих податків відносять:

- A. ПДФО
- B. ПДВ
- C. Податок на прибуток підприємств
- D. Правильна відповідь А і С

4. До непрямих податків не відносять:

- A. ПДВ
- B. Мито
- C. Податок на нерухомість
- D. Акцизний збір

5. Базова ставка податку на прибуток в Україні складає:

- A. 18%
- B. 20%
- C. 15%
- D. 22%

6. До складу валового доходу платників податку на прибуток включають:

- A. Суми коштів або вартість майна, отримана платником податку з рішення суду як компенсація його витрат або збитків
- B. Прибуток від операцій із землею
- C. Суми ПДВ
- D. Кошти, що надаються платником податку з державного інноваційного фонду на поворотній основі

7. Що з переліченого не є об'єктом оподаткування ПДФО:

- A. Заробітна плата
- B. Дивіденди
- C. Аліменти
- D. Проценти на депозитний банківський рахунок

8. В Україні ставки ПДВ існують в таких розмірах:

- A. 20%; 0%; 7%
- B. 15%; 20%; 7%
- C. 18%; 0%; 10%
- D. 20%; 5%; 7%

9. Ставки, які встановлюються у відсотках до митної вартості товарів, що підлягають оподаткуванню – це:

- A. Специфічні ставки
- B. Сезонні ставки
- C. Антидемпінгові ставки
- D. Адвалорні ставки

10. Ставки, які застосовуються при ввезені на територію держави товарів за цінами, нижчими ніж їхня ціна в країні, яка ввозить мають назву:

- A. Сезонні ставки
- B. Антидемпінгові ставки
- C. Компенсаційні ставки
- D. Специфічні ставки

4. Практичні завдання.

Задача 4.1. Визначте митну вартість товару який підлягає також сплаті інших податків та акцизного збору до бюджету якщо є наступні дані:

- митна вартість товару – 1700 грн.;
- ставка ввізного мита – 18 %;
- митні та комісійні збори – 135 грн.;
- ставка акцизного збору – 15%.

Задача 4.2. Визначте суму податку на прибуток підприємств за наступними даними:

- доходи від операції з цінними паперами – 65 тис. грн.;
- доходи від реалізації продукції – 240 тис. грн.;
- доходи від проведення лізингу – 28 тис. грн.;
- доходи, які за своєю сутністю повинні бути виключені зі складу валових доходів з метою уникнення подвійного оподаткування – 45 тис. грн.;
- валові витрати – 200 тис. грн.;
- відрахування на амортизацію – 58 тис. грн.;
- ставка податку на прибуток – 18 %.

Задача 4.3. Підприємство придбало 200 проекторів по 8500 грн. і 50 столів по 5400 грн. з урахуванням ПДВ. У поточному періоді 45 % проекторів були реалізовані за ціною 9000 грн. без урахування ПДВ і 55 % – по 9300 грн. без урахування ПДВ. При реалізації столів – 60 % були реалізовані за ціною 6500 грн. без урахуванням ПДВ і 40 % – по 7150 грн. без урахуванням ПДВ. Визначте суму ПДВ яку підприємство повинно сплатити до бюджету.

Література:

1. Гудзь Ю. Ф. Фінанси підприємств: конспект лекцій. / ДонНУЕТ. Кривий Ріг. 2018. 120 с.
2. Філімоненков О. С., Дема Д. І. Фінанси підприємств: підруч. Київ: Алерта, 2016. 496 с.
3. Бердар М. М. Фінанси підприємств: навч. посіб. Київ: Центр учбової літератури, 2010. 352 с.
4. Податковий кодекс України. Закон України від 02.12.2010 р. №2755-VI. URL: <http://www.rada.gov.ua>. (дата звернення: 08.04.2020).
5. Господарський кодекс України. Закон України від 16.01.2003 р. №436-IV. URL: <http://www.rada.gov.ua>. (дата звернення: 08.04.2020).
6. Митний кодекс України. Закон України від 11.07.2002 р. №92-IV. URL: <http://www.rada.gov.ua>. (дата звернення: 08.04.2020).
7. Матеріали офіційного сайту Міністерства фінансів України. URL: <http://www.minfin.gov.ua>
8. Матеріали офіційного сайту Верховної Ради України. URL: <http://www.rada.gov.ua/>
9. Матеріали офіційного сайту Державної фіскальної служби України. URL:

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2. АНАЛІЗ ТА ОЦІНКА ФІНАНСОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

Тема 6. Оборотні кошти

Форми контролю: усне опитування, індивідуальне тестування, понятійний диктант, практичні завдання.

Завдання для самостійної роботи:

1. Опрацюйте конспект лекцій та рекомендовану літературу для обговорення теоретичних питань теми на семінарському занятті.

2. Самостійно опрацюйте питання:

- 1) Вплив оборотних коштів підприємств на їх фінансовий стан.
- 2) Методи оцінки вартості оборотних активів підприємств.
- 3) Фактори впливу на вартість оборотних коштів підприємств.
- 4) Особливості складання фінансової звітності щодо оборотних коштів підприємств.

3. Розв'яжіть тестові завдання.

1. Оборотні активи підприємства поділяються на:

- A. Виробничі фонди
- B. Операційні фонди
- C. Фонди обігу
- D. Правильна відповідь A і C

2. До виробничих фондів підприємства відносять:

- A. Готівкові кошти в касі
- B. Витрати майбутніх періодів
- C. Готова продукція відвантаження
- D. Грошові кошти на рахунках

3. До фондів обігу підприємства відносять:

- A. Готова продукція на складі підприємства
- B. Виробничі запаси
- C. Незавершене виробництво
- D. Витрати майбутніх періодів

4. В залежності від якої класифікаційної ознаки оборотні активи поділяють на нормовані та ненормовані:

- A. Залежно від участі їх у кругообігу
- B. За джерелами формування
- C. За методами планування, принципами організації та регулювання
- D. Не має правильної відповіді

5. Нормування оборотних активів може здійснюватися:

- A. Методом коефіцієнтів
- B. Аналітичним методом
- C. Методом непрямого рахунку
- D. Правильна відповідь А і В

6. За яким методом норматив на запасні частини для ремонту машин, устаткування обчислюється, виходячи з норми, що визначається в абсолютних величинах і вартістю машин, транспортних засобів:

- A. За методом прямого рахунку
- B. За методом коефіцієнтів
- C. За укрупненим методом
- D. За аналітичним методом

7. Який метод при розрахунку нормативу оборотних активів, обчислює не нормативи за окремими елементами оборотних активів, а одразу сукупність нормативів на кінець запланованого року:

- A. Укрупнений метод
- B. Економічний метод
- C. Аналітичний метод
- D. Метод прямого рахунку

8. До переваг комерційного кредитування відносять:

- A. Оперативне надання коштів у товарній формі
- B. Технічна складність оформлення угоди
- C. Обмежені можливості в часі та розмірах
- D. Наявність ризику для кредитора

9. Який коефіцієнт характеризує участь оборотних активів у кожній гривні реалізованої продукції:

- A. Коефіцієнт обертання
- B. Рентабельність
- C. Швидкість обертання
- D. Коефіцієнт завантаження

10. На якій стадії кругообігу відбувається раціональна організація збуту продукції, прискорення документообороту тощо:

- A. На стадії незавершеного виробництва
- B. На стадії створення виробничих запасів
- C. На стадії обігу
- D. Правильна відповідь B і C

4. Практичні завдання.

Задача 4.1. Розрахуйте норматив оборотних коштів у незавершеному виробництві. Дані для визначення нормативу:

- виробнича собівартість виробу – 900 грн.;
- одноразові витрати в 1 день виробництва дорівнюють 55 %;
- одноденні витрати з незавершеного виробництва – 27 тис. грн.;
- тривалість виробничого циклу – 20 днів.

Задача 4.2. На початок планового року у підприємства норматив оборотних коштів склав 9,5 млн. грн. (виробничий – 5,0 млн. грн., невиробничий – 4,5 млн. грн.). Підприємство запланувало зростання виробництва на плановий рік у розмірі 11% порівняно з минулим роком. У плановому році передбачається прискорення оборотності оборотних коштів у розмірі 4%. Розрахуйте суму вилучених оборотних коштів та зробіть відповідні висновки.

Задача 4.3. Розрахуйте додатковий обсяг випуску продукції за поточний рік якщо середній розмір оборотних коштів зросте на 7%, а число оборотів збільшиться на три. Дані для знаходження показників: випуск продукції – 85 тис. грн.; середній розмір оборотних коштів – 24 тис. грн.

Література:

1. Непочатенко О. О., Мельничук Н. Ю. Фінанси підприємств: підручник. Умань: Сочінський, 2016. 502 с.
2. Слав'юк Р. А. Фінанси підприємств: підручник / Нац. банк України, Ун-т банк. справи. Київ: Знання, 2010. 550 с.
3. Гриньова В. М., Коюда В. О. Фінанси підприємств в схемах: навч. посіб. / Харк. нац. екон. ун-т. Харків: ІНЖЕК, 2013. 211 с.
4. Лігоненко Л. О. Фінанси підприємства: підручник / Київський національний торговельно-економічний ун-т. Київ. 2016. 491 с.
5. Бердар М. М. Фінанси підприємств: навч. посіб. Київ: Центр учбової літератури, 2010. 352 с.
6. Герасименко О. В., Роганова Г. О. Фінанси підприємств: термінологічний словник для студ. екон. спец. / Донбаська держ. машинобудівна академія. Краматорськ: ДДМА, 2007. 148 с.
7. Загальні засади організації бухгалтерського обліку. URL: http://minfin.gov.ua/control/uk/publish/category/main?cat_id=83009 (дата звернення: 08.04.2020).

8. Матеріали офіційного сайту Верховної Ради України. URL: <http://www.rada.gov.ua/>

9. Національна бібліотека ім. Вернадського. URL: [http:// www.nbuv.gov.ua](http://www.nbuv.gov.ua).

Тема 7. Кредитування підприємств

Форми контролю: усне опитування, індивідуальне тестування, понятійний диктант, практичні завдання.

Завдання для самостійної роботи:

1. Опрацюйте конспект лекцій та рекомендовану літературу для обговорення теоретичних питань теми на семінарському занятті.

2. Самостійно опрацюйте питання:

1) Комерційне кредитування підприємств.

2) Банківське інвестиційне кредитування та його вплив на діяльність підприємств.

3) Короткострокове та довгострокове банківське кредитування, як ефективний механізм для зміцнення фінансового стану підприємств.

4) Нормативно-правове регулювання кредитних відносин підприємств в Україні.

3. Розв'яжіть тестові завдання.

1. За якою класифікаційною ознакою кредити поділяють на банківські, комерційні, державні тощо:

A. Формами і видами

B. Метою використання

C. Видами кредитів

D. Строками використання

2. Особливий вид економічних відносин щодо надання кредитів під заставу нерухомого майна – це:

A. Лізинговий кредит

B. Товарний кредит

C. Іпотечний кредит

D. Комерційний кредит

3. Економічні відносини між юридичними особами, які виникають при оренді майна на основі договору – це:

A. Іпотечний кредит

B. Комерційний кредит

C. Товарний кредит

D. Лізинговий кредит

4. Кредити, які надаються для оплати обладнання, поточних витрат та на термін до 3 років – це:

- A. Довгострокові кредити
- B. Середньострокові кредити
- C. Короткострокові кредити
- D. Не має правильної відповіді

5. Банківський кредит, який надається за згодою протягом певного періоду часу в розмірах не більше обумовленої суми – це:

- A. Овердрафт
- B. Контокорент
- C. Кредитна лінія
- D. Онкольний кредит

6. До кредитно-гарантійних послуг банків належать:

- A. Акцептний кредит
- B. Роловерний кредит
- C. Авальний кредит
- D. Правильна відповідь А і С

7. Кредит, який надається на довгостроковий термін зі ставкою відсотків, яка періодично переглядається:

- A. Роловерний кредит
- B. Револьверний кредит
- C. Онкольний кредит
- D. Акцептний кредит

8. Які позики передбачають утримання позикового відсотка під час видачі кредиту:

- A. Амортизаційні позики
- B. Дисконтні позики
- C. Позики з можливістю погашення одним платежем
- D. Правильна відповідь А і В

9. При якому виді кредитування роль кредиторів виконують не банки, а юридичні особи, які займаються торгово-постачальницькою діяльністю:

- A. Банківське кредитування
- B. Факторингове кредитування
- C. Комерційне кредитування
- D. Авальне кредитування

10. При якому виді лізингу, об'єкт лізингу залишається у лізингоутримувача по завершенні строку договору:

- A. Фінансовому лізингу
- B. Операційному лізингу
- C. Оперативному лізингу
- D. Правильна відповідь А і С

4. Практичні завдання.

Задача 4.1. Підприємство «Геркулес» 08 квітня 2018 року одержало кредит на 470 тис. грн. на 9 місяців під 35% річних. З 08 серпня процентна ставка підвищилась на 10%. Кредитний договір передбачає строки погашення кредиту рівними частинами 08 листопада та 08 січня. Розрахуйте суму по кредиту, яку підприємство повинно повернути банківській установі станом на 08 січня 2019 року.

Задача 4.2. Банк видав підприємству кредит у сумі 320 тис. грн. строком на 1 місяць за ставкою 35%. Термін повернення повної суми кредиту і відсотків по ньому 04.10.2019 року. Розрахуйте суму сплачених відсотків.

Задача 4.3. Підприємство 01 травня 2019 року одержало кредит на суму 40 тис. грн. строком на 7 місяців під 32% річних. По закінченню трьох місяців банківська установа збільшила процентну ставку на 8%, а ще через місяць – на 7%. Строк погашення кредиту – 01 грудня 2019 року. Розрахуйте суму коштів, яку повинно повернути підприємство банку.

Література:

1. Гудзь Ю. Ф. Фінанси підприємств: конспект лекцій / ДонНУЕТ. Кривий Ріг. 2018. 120 с.
2. Ярошевич Н. Б. Фінанси підприємств: навч. посіб. Київ: Знання, 2016. 341 с.
3. Бердар М. М. Фінанси підприємств: навч. посіб. Київ: Центр учбової літератури, 2010. 352 с.
4. Господарський кодекс України. Закон України від 16.01.2003 р. №436-IV. URL: <http://www.rada.gov.ua>. (дата звернення: 08.04.2020).
5. Матеріали офіційного сайту Верховної Ради України. URL: <http://www.rada.gov.ua/>
6. Офіційний сайт Кабінету Міністрів України. URL: <http://kmu.gov.ua>
7. Сайт Національного банку України. URL: <http://www.bank.gov.ua>

Тема 8. Фінансове забезпечення відтворення основних засобів

Форми контролю: усне опитування, індивідуальне тестування, понятійний диктант, практичні завдання.

Завдання для самостійної роботи:

1. Опрацюйте конспект лекцій та рекомендовану літературу для обговорення теоретичних питань теми на семінарському занятті.

2. Самостійно опрацюйте питання:

- 1) Методи нарахування амортизації та її облік на підприємстві.
- 2) Управлінські стратегії для підвищення ефективності фінансового забезпечення необоротних активів підприємств.
- 3) Механізм оцінки необоротних активів підприємств.

3. Розв'яжіть тестові завдання.

1. Необоротні активи підприємства включають в себе:

- A. Довгострокові фінансові інвестиції
- B. Короткострокові кредити
- C. Відстрочені податкові активи
- D. Правильна відповідь A і C

2. Придбані підприємством права на користування природними ресурсами, виробничими зразками тощо – це:

- A. Основні засоби
- B. Нематеріальні активи
- C. Фінансові інвестиції
- D. Не має правильної відповіді

3. Основні засоби не включають в себе:

- A. Спеціальний одяг та взуття незалежно від їх вартості
- B. Будівлі та споруди
- C. Машини та устаткування
- D. Передавальні пристрої

4. Який вид відтворення необоротних активів підприємства проявляється у зростанні кількісних показників і в абсолютній перевазі витрат:

- A. Оновлення
- B. Екстенсивний шлях
- C. Іntenсивний шлях
- D. Просте відтворення

5. Згідно з податковим обліком на скільки груп поділяють основні засоби для нарахування амортизаційних відрахувань:

- A. 3
- B. 5
- C. 4
- D. 7

6. Який метод нарахування амортизації передбачає, що річна сума амортизації визначається як добуток фактичного річного обсягу та виробничої ставки амортизації:

- A. Виробничий метод
- B. Прямолінійний метод
- C. Кумулятивний метод
- D. Метод зменшення залишкової вартості

7. Який вид оцінки основних засобів передбачає множення балансової вартості основних засобів на коефіцієнт індексації:

- A. Справедлива вартість
- B. Залишкова вартість
- C. Первісна вартість
- D. Переоцінена вартість

8. До залучених фінансових ресурсів не відносять:

- A. Кредити
- B. Іноземні інвестори
- C. Прибуток
- D. Кошти благодійних фондів

9. Показник, який характеризує рівень середньорічної вартості основних засобів на одиницю вартості виробленої валової продукції – це:

- A. Фондоозброєність
- B. Фондомісткість
- C. Рентабельність
- D. Фондовіддача

10. Відносний показник, який характеризує рівень ефективність використання основних засобів – це:

- A. Рентабельність
- B. Фондомісткість
- C. Фондовіддача
- D. Фондоозброєність

4. Практичні завдання.

Задача 4.1. Визначте наступні показники: коефіцієнт зносу та коефіцієнт придатності основних засобів. Дані для розрахунку: первісна вартість основних засобів – 23300 тис. грн., накопичений знос – 8550 тис. грн.

Задача 4.2. Використовуючи прямолінійний метод нарахування амортизації визначте амортизаційні відрахування для підприємства якщо відомо, що балансова вартість основного засобу – 130 тис. грн., термін експлуатації – 15 років, ліквідаційна вартість 50 тис. грн.

Задача 4.3. Розрахуйте фондомісткість, фондovіддачу, фондоозброєність підприємства за наступними даними та зробіть відповідні висновки:

- вартість виробленої продукції на кінець року дорівнює 840 тис. грн.;
- вартість основних виробничих засобів на початок року – 4800 тис. грн.;
- у квітні введено в дію основні виробничі засоби на суму 175 тис. грн.;
- у вересні вибуло основних засобів на суму 147 тис. грн.;
- працюючий персонал – 340 осіб.

Література:

1. Гудзь Ю. Ф. Фінанси підприємств: конспект лекцій / ДонНУЕТ. Кривий Ріг. 2018. 120 с.
2. Ткаченко С. О. Фінанси підприємств: навч. посіб. / Харківський національний ун-т внутрішніх справ. Харків: Вид-во Харківського нац. ун-ту внутр. справ, 2017. 312 с.
3. Редькін О. С. Фінанси підприємств: навч. посіб. / Укр. держ. ун-т фінансів та міжнар. торгівлі, Одес. ін-т фінансів. Одеса: СМІЛ, 2016. 254 с.
4. Філімоненков О. С., Дема Д. І. Фінанси підприємств: підруч. Київ: Алерта, 2016. 496 с.
5. Гаврилюк В. М. Облікова політика підприємства: навч. посіб. Київ: ТОВ «Юр-Агро-Веста», 2007. 326 с.
7. Загальні засади організації бухгалтерського обліку. URL: http://minfin.gov.ua/control/uk/publish/category/main?cat_id=83009 (дата звернення: 08.04.2020).
8. Матеріали офіційного сайту Верховної Ради України. URL: <http://www.rada.gov.ua/>
9. Матеріали офіційного сайту Державної фіскальної служби України. URL: <http://sfs.gov.ua/>

Тема 9. Оцінка фінансового стану підприємств

Форми контролю: усне опитування, індивідуальне тестування, понятійний диктант, практичні завдання.

Завдання для самостійної роботи:

1. Опрацюйте конспект лекцій та рекомендовану літературу для обговорення теоретичних питань теми на семінарському занятті.

2. Самостійно опрацюйте питання:

1) Методи прогнозування фінансового стану підприємств.
2) Іноземний досвід щодо проведення фінансового аналізу діяльності підприємства.

3) Фактори впливу на рівень платоспроможності підприємств.

4) Антикризові заходи для зміцнення фінансової стійкості підприємств.

3. Розв'яжіть тестові завдання.

1. Стан і динаміка матеріально-речової та вартісної структури господарської діяльності підприємства, при якому помітний високий результат його функціонування:

A. Фінансова стійкість підприємства

B. Поточна стійкість підприємства

C. Внутрішня стійкість підприємства

D. Зовнішня стійкість підприємства

2. Стабільне економічне середовище, у рамках якого здійснюється діяльність підприємства – це:

A. Зовнішня стійкість підприємства

B. Фінансова стійкість підприємства

C. Поточна стійкість підприємства

D. Внутрішня стійкість підприємства

3. Тип фінансової стійкості при якому запаси й витрати не забезпечуються джерелами їх формування:

A. Нестійкий фінансовий стан

B. Кризовий фінансовий стан

C. Абсолютний фінансовий стан

D. Нормально-стійкий фінансовий стан

4. Сутність якого принципу по підготовці фінансової звітності полягає у тому, що операції мають обліковуватися відповідно до їх сутності, а не тільки виходячи з юридичної форми:

A. Принцип послідовності

- В. Принцип обачності
- С. Принцип превалювання змісту над формою
- Д. Принцип єдиного грошового вимірника

5. До зовнішнього фінансового аналізу включають:

- А. Аналіз показників рентабельності
- В. Аналіз абсолютних показників прибутку
- С. Аналіз майна підприємства
- Д. Правильна відповідь А і В

6. До внутрішнього фінансового аналізу не включають:

- А. Аналіз кредитоспроможності підприємства
- В. Аналіз показників рентабельності
- С. Аналіз самоокупності підприємства
- Д. Аналіз майна підприємства

7. Який аналіз базується на вивченні динаміки окремих фінансових показників у часі, порівнянні кожних позицій звітності з рядом попередніх періодів:

- А. Трендовий аналіз
- В. Факторний аналіз
- С. Інтегральний фінансовий аналіз
- Д. R-аналіз

8. Здатність підприємства у найменший час продати свої активи та розраховуватися за своїми зобов'язаннями – це:

- А. Кредитоспроможність підприємства
- В. Платоспроможність підприємства
- С. Ліквідність підприємства
- Д. Фінансова стійкість підприємства

9. Які моделі використовуються для прогнозування доходів та прибутків підприємства:

- А. Дескриптивні моделі
- В. Предикативні моделі
- С. Нормативні моделі
- Д. Правильна відповідь В і С

10. До показників і факторів стабільного фінансового стану підприємства можна віднести:

- А. Несвоєчасна організація розрахунку
- В. Стійка платоспроможність
- С. Ефективність використання капіталу
- Д. Правильна відповідь В і С

4. Практичні завдання.

Задача 4.1. Визначте показники ліквідності та платоспроможності для підприємства на основі наведених даних та зробіть висновки:

- поточні активи підприємства – 10200 тис. грн.;
- поточні зобов'язання підприємства – 3500 тис. грн.;
- грошові кошти підприємства – 2700 тис. грн.;
- дебіторська заборгованість – 168 тис. грн.;
- оборотні активи – 5320 тис. грн.;
- власний капітал – 13500 тис. грн.

Задача 4.2. Визначте показники які характеризують ефективність використання основних засобів підприємства та зробіть висновки: рентабельність реалізованої продукції, фондівіддачу, рентабельність основних засобів на основі таких даних:

- чистий дохід – 50900 тис. грн.;
- середньорічна вартість основних засобів – 20240 тис. грн.;
- прибуток від реалізації продукції – 30800 тис. грн.

Задача 4.3. Проаналізуйте фінансову звітність ПАТ «АВК» за 2016-2018 роки шляхом проведення розрахунків по показникам ліквідності, ділової активності, платоспроможності та рентабельності підприємства. Зробіть відповідні висновки по фінансовому стану підприємства на основі отриманих результатів.

Література:

1. Гудзь Ю. Ф. Фінанси підприємств: конспект лекцій / ДонНУЕТ. Кривий Ріг. 2018. 120 с.
2. Філімоненков О. С., Дема Д. І. Фінанси підприємств: підруч. Київ: Алерта, 2016. 496 с.
3. Лігоненко Л. О. Фінанси підприємства: підручник / Київський національний торговельно-економічний ун-т. Київ. 2016. 491 с.
4. Бердар М. М. Фінанси підприємств: навч. посіб. Київ: Центр учбової літератури, 2010. 352 с.
5. Бланк И. А. Управление формированием капитала. Київ: Ника-Центр, 2000.
6. Бочаров В. В. Управление денежным оборотом предприятий и корпораций. Москва: Финансы и статистика, 2002. 142с.
8. Маргасова В. Г., Виговська В. В., Роговий А. В. Фінанси малих підприємств: навч. посіб. Київ: Слово, 2016. 264 с.
10. Матеріали офіційного сайту Верховної Ради України. URL: <http://www.rada.gov.ua/>
11. Офіційний сайт Кабінету Міністрів України. URL: <http://kmu.gov.ua>

Тема 10. Фінансове планування на підприємствах

Форми контролю: усне опитування, індивідуальне тестування, понятійний диктант, практичні завдання.

Завдання для самостійної роботи:

1. Опрацюйте конспект лекцій та рекомендовану літературу для обговорення теоретичних питань теми на семінарському занятті.

2. Самостійно опрацюйте питання:

1) Фінансовий менеджмент, як шлях до зміцнення фінансової стабільності підприємств.

2) Роль бюджетування при здійсненні підприємством своєї діяльності.

3) Фінансовий державний контроль діяльності підприємств в Україні.

4) Бізнес-моделювання в житті підприємств.

5) Фінансове планування діяльності підприємств в умовах трансформації глобальної економіки.

3. Розв'яжіть тестові завдання.

1. Основними методами фінансового планування є:

A. Балансовий метод

B. Трендовий метод

C. Нормативний метод

D. Правильна відповідь A і C

2. Який метод передбачає розрахунок планових показників шляхом коригування фінансових показників базового періоду на зміни, які передбачені в плановому періоді та визначає вплив різних факторів:

A. Нормативний метод

B. Розрахунково-аналітичний метод

C. Балансовий метод

D. Метод коефіцієнтів

3. Документ, у якому викладені виробничі, організаційні, ринкові аспекти запропонованого бізнесу підприємства, а також планові розрахунки:

A. Статут підприємства

B. Облікова політика підприємства

C. Бізнес-план

D. Бюджет підприємства

4. План, що охоплює всі аспекти господарських операцій на майбутній період і є офіційним викладенням політики підприємства – це:

- A. Бюджет підприємства
- B. Бізнес-план
- C. Облікова політика підприємства
- D. Не має правильної відповіді

5. Прогноз надходження грошових коштів, з якими зіставляються фактичні грошові операції – це:

- A. Касовий бюджет
- B. Балансовий кошторис
- C. Кошторис доходів і витрат
- D. Кошторис капітальних витрат

6. Документ, у якому відображаються поточні надходження коштів підприємства на певний період – це:

- A. Бюджет підприємства
- B. Платіжний календар
- C. Бізнес-план
- D. Не має правильної відповіді

7. Контроль виконання бюджету поділяється на:

- A. Контроль виконання бюджету за результатами звітного періоду
- B. Контроль виконання бюджету прибутків і збитків за результатами кварталу
- C. Правильна відповідь А і В
- D. Не має правильної відповіді

8. Структура бізнес-плану містить:

- A. План маркетингу
- B. Фінансовий план
- C. Охорона навколишнього середовища
- D. Правильна відповідь А, В, С

9. Мета якого плану полягає у взаємоузгодженні доходів та витрат:

- A. Фінансового плану
- B. Інвестиційного плану
- C. Маркетингового плану
- D. Виробничого плану

10. Який документ розраховується з метою виявлення змін у структурі активів і капіталу:

- A. Маркетинговий план

- В. Плановий баланс
- С. Касовий бюджет
- Д. Платіжний календар

4. Практичні завдання.

Задача 4.1. Проаналізуйте фінансову звітність ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг» за 2017-2019 роки, проведіть розрахунки по показникам ліквідності, платоспроможності, ділової активності та рентабельності підприємства. Зробіть відповідні висновки по фінансовому стану підприємства та складіть бізнес-план підприємства на 2020-2021 роки.

Література:

1. Гудзь Ю. Ф. Фінанси підприємств: конспект лекцій / ДонНУЕТ. Кривий Ріг. 2018. 120 с.
2. Ткаченко С. О. Фінанси підприємств: навч. посіб. / Харківський національний ун-т внутрішніх справ. Харків: Вид-во Харківського нац. ун-ту внутр. справ, 2017. 312 с.
3. Слав'юк Р. А. Фінанси підприємств: підручник / Нац. банк України, Ун-т банк. справи. Київ: Знання, 2010. 550 с.
4. Лігоненко Л. О. Фінанси підприємства: підручник / Київський національний торговельно-економічний ун-т. Київ. 2016. 491 с.
5. Бердар М. М. Фінанси підприємств: навч. посіб. Київ: Центр учбової літератури, 2010. 352 с.
6. Бюджетний кодекс України. Закон України від 08.07.2010 р. №2456-VI. URL: <http://www.rada.gov.ua> (дата звернення: 08.04.2020).
7. Матеріали офіційного сайту Міністерства фінансів України. URL: <http://www.minfin.gov.ua>
8. Матеріали офіційного сайту Верховної Ради України. URL: <http://www.rada.gov.ua/>

Навчальне видання

Гудзь Юрій Федорович, д.е.н., доцент
Янковський Валерій Андрійович, асистент

Кафедра фінансів та банківської справи

ФІНАНСИ ПІДПРИЄМСТВ

Методичні рекомендації для вивчення дисципліни

Формат 60×84/8. Ум. др. арк. 1,8.

Донецький національний університет
економіки і торгівлі
імені Михайла Туган-Барановського
50042, Дніпропетровська обл.,
м. Кривий Ріг, вул. Курчатова, 13.
Свідоцтво суб'єкта видавничої
справи ДК № 4929 від 07.07.2015 р.